
Osobnost člověka může změnit to, jak ho jeho okolí vnímá, podotýká antropoložka

---

Osobnost člověka může změnit to, jak ho jeho okolí vnímá, podotýká antropoložka

Hodnotíte druhé podle toho, jak na vás působí jejich tvář? Podle odborníků tak činí všichni, ať už si to uvědomují, nebo ne. Je to evolučně vybudovaný instinkt. V každé kultuře se s určitými rysy obličeje pojí i určité stereotypní představy o člověku. Jak ovlivňují samotného jedince v jeho sebevnímání, se snažila objasnit Mgr. Věra Pivoňková, Ph.D., z [Fakulty humanitních studií UK](#) ve svém výzkumném projektu.

„S kolegy z Fakulty humanitních studií jsme se dlouhodobě zabírali adekvátností přisuzování psychologických charakteristik podle typu obličeje. Já jsem se nyní soustředila především na specifické hledání mechanismů, které mohou stát za tím, jestli člověk přijme vlastnost, jež je od něj očekávána, nebo ji odmítne,“ vysvětlila doktorka Pivoňková. Už dřívější výzkumy se zabývaly tím, jak femininní, maskulinní či dětský výraz ve tváři a jeho atraktivita ovlivňují to, jak je jedinec vnímán okolím. Atraktivní žena s výraznými lícními kostmi, velkýma očima a plnými rty u druhých vyvolává dojem, že je nositelkou pro-sociálních vlastností, tedy že je přívětivá, svědomitá, extrovertní, citově stálá a otevřená novým zkušenostem. I muže s ženskými rysy ve tváři pak okolí vnímá jako svědomitější a přívětivější a přisuzuje jim především roli dobrých otců. Ženám a mužům, kteří mají dětský výraz v obličeji, ostatní zase přiřítají charakteristiky typické spíše pro děti.

Výzkumy doktorky Pivoňkové ukazují, že i když jedinec původně neměl vlastnosti, které mu okolí podle jeho obličeje přisuzuje, nebo je neměl tak rozvinuté, společnost je schopná je u něj „vypěstovat“. „Ukázalo se, že muži, kteří si sami správně mysleli, že jsou podle svého obličeje hodnoceni jako přívětiví, se přívětivými skutečně stali. To, jak nás společnost ‚čte‘, může naši osobnost tvarovat, pokud tuto informaci zabudujeme do svého sebe-systému,“ podotkla.

Naproti tomu však někteří lidé odmítají přijmout vlastnosti, které od nich okolí očekává. A stává se i to, že lidé s atraktivní nebo dětskou tváří, jež u druhých vyvolává pocit důvěry, svého vzhledu zneužívají. Tento jev sledovali už sociální psychologové v sedmdesátých letech minulého století v souvislosti s americkým soudním systémem, kde o vině a nevině obžalovaných rozhoduje dvanáctičlenná laická porota, kterou může teoreticky ovlivnit právě třeba i to, jak souzený působí. „Sociální psychologové se tehdy zabývali tím, jak lidé čtou tváře druhých a jaké vlastnosti si lidé s určitými typy obličejů spojují,“ vysvětlila doktorka Pivoňková.

To, jak lidé hodnotí druhé na základě obličejových rysů, je do určité míry spojené s danou kulturou a společností. Atraktivitu však dokážou podobně posoudit i příslušníci různých kultur, což ukazuje, že je univerzálním znakem a vyladění lidského kognitivního aparátu na vnímání atraktivních znaků je podloženo geneticky. Každá kultura však může považovat za žádoucí jiné psychologické vlastnosti, a proto může být atraktivita v rámci odlišných kulturních okruhů spojována s odlišným typem osobnosti. Lidé však při hodnocení druhých využívají intuice, kterou zdědili po svých předcích a která se v průběhu evoluce vyvíjela podle biologických a reprodukčních potřeb.

Vzhledu jedince a tomu, jak je na jeho základě člověk vnímán svým okolím i jak se vnímá sám, se doktorka Věra Pivoňková věnuje dlouhodobě a právě teď připravuje další tematický projekt. „Nyní píše projekt, který se bude věnovat tématu tzv. body image. Je to společensky velmi aktuální téma. Vnímání vlastní tělesnosti velmi úzce souvisí s tlakem médií, pod kterým společnost dnes je a který může u některých lidí vést třeba až k poruchám příjmu potravy. Chci se soustředit na generaci žen, které vyrostly ještě za komunismu, kdy vliv médií nebyl tak velký, a na jejich dcery, které vyrůstají už v úplně jiné situaci,“ plánuje další výzkum doktorka Pivoňková.